Sistem Kewangan Islam

168-178 Pengurusan Sistem Perbankan Islam
171-173 *Rencana: Memaksimumkan Potensi Perniagaan Perbankan Islam*
175-177 *Rencana: Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa (INCEIF)*
178-183 Prestasi Sistem Perbankan Islam
183-185 Pasaran Antara Bank Secara Islam

Sistem Kewangan Islam

PENGURUSAN SISTEM PERBANKAN ISLAM

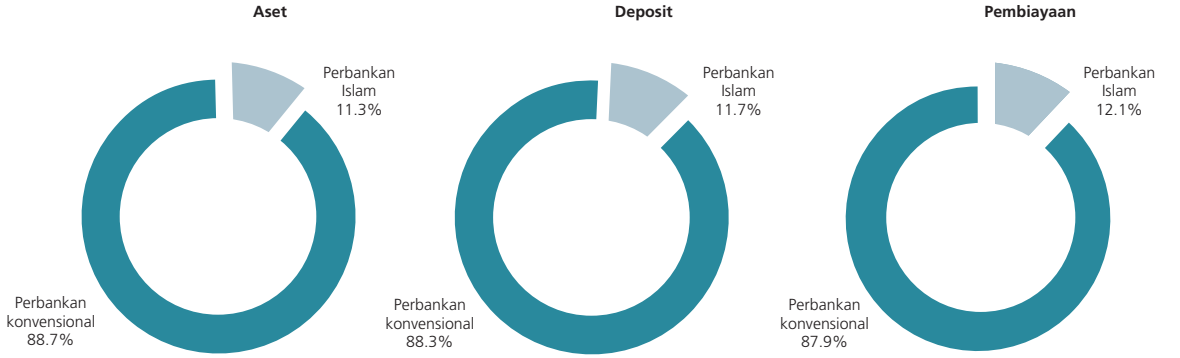
Sistem kewangan Islam di Malaysia menunjukkan kemajuan yang ketara dalam persekitaran yang semakin liberal dan berdaya saing, sejajar dengan peningkatan integrasi sistem kewangan Islam Malaysia ke dalam landskap kewangan Islam global. Liberalisasi pasaran perbankan Islam menyaksikan pembukaan bank Islam asing berlesen yang pertama di bawah Akta Bank Islam 1983 (ABI) pada bulan Ogos 2005. Berikutan liberalisasi peraturan pentadbiran pertukaran asing pada tahun 2004, pasaran kewangan Islam menunjukkan kedalaman yang lebih nyata pada tahun 2005, apabila instrumen kewangan berlandaskan Syariah dalam denominasi ringgit terus diterbit oleh entiti asing dalam pasaran bon domestik. Ia bukan sahaja meningkatkan keyakinan terhadap pasaran modal domestik bahkan turut menyumbang kepada pengukuhan pasaran secara lebih menyeluruh.

Kapasiti dan keupayaan keinstitusian peserta perbankan Islam, serta infrastruktur kewangan dan rangka kerja pengawalseliaan turut diperkasa untuk mencapai matlamat yang terkandung dalam fasa kedua Pelan Induk Sektor Kewangan. Pengukuhan tadbir urus korporat dan sistem pengurusan risiko institusi perbankan Islam terus menjadi agenda utama sepanjang tahun dalam usaha membina satu industri kewangan Islam yang kukuh, stabil dan berpandangan global bagi menghadapi cabaran yang semakin meningkat dalam persekitaran perbankan dan kewangan. Beberapa subsidiari Islam kumpulan perbankan domestik telah memulakan operasi bagi memanfaatkan sepenuhnya kefleksibelan beroperasi yang ditawarkan oleh lesen perbankan Islam. Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa (INCEIF) akan beroperasi pada suku kedua tahun 2006 dengan menawarkan program pentauliahan profesional dan lepasan ijazah dalam usaha membina kepakaran dan kemahiran dalam kewangan Islam. Perkembangan ini merupakan antara asas penting dalam usaha untuk menjadikan Malaysia sebagai pusat kewangan Islam antarabangsa yang terkemuka.

Pengukuhan tadbir urus korporat dan sistem pengurusan risiko institusi perbankan Islam terus menjadi agenda utama sepanjang tahun.

Bersempena Mesyuarat Lembaga Gabenor-Gabenor Bank Pembangunan Islam ke-30 yang diadakan di Malaysia, Seminar Pelan Induk 10-Tahun Industri Perkhidmatan Kewangan Islam telah berlangsung pada 22 Jun 2005 untuk menggariskan hala tuju industri perkhidmatan kewangan Islam sedunia. Ia merupakan platform untuk membincang dan menyediakan asas bagi pembangunan pelan induk yang akan menggariskan rangka tindakan dan arah tuju strategik bagi perkembangan berterusan industri perkhidmatan kewangan Islam sejagat.

Graf 6.1
Bahagian Pasaran Aset, Deposit dan Pembiayaan pada akhir tahun 2005

Dari segi prestasi kewangan, industri perbankan Islam secara keseluruhan mempamerkan prestasi cemerlang pada tahun 2005, dengan keuntungan dan aset masing-masing buat pertama kalinya melepasi RM1 bilion dan RM100 bilion. Aset meningkat kepada RM111.8 bilion, mencatat pertumbuhan yang kukuh sebanyak 17.7% dan mencakupi 11.3% daripada jumlah aset sistem perbankan. Bahagian pasaran bagi deposit dan pembiayaan berlandaskan Islam juga meningkat masing-masing kepada 11.7% dan 12.1% daripada jumlah industri. Jumlah pembiayaan terkumpul meningkat 16.5%, berikutan pertumbuhan dalam pembiayaan baru yang diluluskan dan dikeluarkan masing-masing sebanyak 55.1% dan 19.4%, sementara nisbah pembiayaan tidak berbayar bersih terus menurun kepada 4.8% pada akhir tahun 2005. Pemodalan sektor perbankan Islam kekal kukuh dengan nisbah modal wajaran risiko (RWCR) terus berada pada paras melebihi 12% sepanjang tahun.

Pengukuhan Infrastruktur Kewangan

Berikutan pengeluaran tiga lesen baru perbankan Islam kepada institusi kewangan Islam asing di bawah ABI, bank Islam asing yang pertama memulakan operasinya pada bulan Ogos 2005, sementara dua lagi bank Islam asing dijangka memulakan operasi pada tahun 2006. Kepakaran yang dibawa oleh bank-bank Islam asing ini, yang meliputi perbankan runcit hingga kepada perbankan yang lebih canggih seperti perbankan pelaburan, pengurusan kekayaan dan dana, pembangunan harta tanah dan perniagaan modal usaha niaga akan mempertingkatkan lagi daya saing industri perbankan Islam domestik, rangkaian global dan kedudukan Malaysia sebagai pusat kewangan Islam antarabangsa. Di samping itu, ia turut memberi cabaran pengawalseliaan yang baru kepada Bank Negara Malaysia memandangkan bank-bank Islam asing ini menggunakan model perniagaan yang berbeza.

Sejajar dengan liberalisasi industri perbankan Islam yang dijalankan secara berperingkat-peringkat, inisiatif strategik dilaksanakan bagi memperkasakan lagi kapasiti keinstitusian dan daya tahan kewangan institusi perbankan Islam domestik. Setakat ini, Bank Negara Malaysia telah meluluskan permohonan tujuh kumpulan perbankan domestik untuk mentransformasikan struktur keinstitusian perbankan Islam daripada "jendela Islam" kepada subsidiari Islam (SI) yang dilesenkan di bawah ABI dalam kumpulan perbankan masing-masing bagi menjalankan perniagaan perbankan Islam. Tiga SI telah memulakan operasi pada tahun 2005 sementara empat yang lain akan memulakan operasi pada tahun 2006. Struktur SI membolehkan kumpulan perbankan domestik memaksimumkan sepenuhnya potensi ciri universal yang terdapat dalam lesen perbankan Islam di bawah ABI yang menyediakan fokus strategik yang lebih meluas bagi institusi perbankan Islam untuk mempertingkatkan daya saing mereka menerusi penawaran produk yang pelbagai dan inovatif. Ini meliputi produk perbankan runcit hingga kepada produk kewangan korporat dan perbankan pelaburan, termasuk pengurusan kekayaan persendirian dan dana serta pelaburan ekuiti persendirian dan harta tanah.

Struktur SI membolehkan kumpulan perbankan domestik memaksimumkan sepenuhnya potensi yang diberikan oleh ciri universal lesen perbankan Islam di bawah ABI.

Berbeza dengan struktur "jendela Islam", yang mana operasi perbankan Islam berteduh di bawah entiti perbankan konvensional, penubuhan SI memberi peluang kepada pelabur institusi yang berpotensi di dalam dan luar negeri untuk mengambil bahagian dalam aktiviti kewangan Islam melalui pemilikan ekuiti secara langsung. Kelonggaran dasar pegangan saham dalam SI yang membenarkan ekuiti SI dilupus kepada pelabur institusi asing sehingga 49% akan meningkatkan potensi untuk membina perkongsian strategik bagi menimba kepakaran baru, menarik kepakaran terbaik daripada pelbagai bidang dan membangunkan aktiviti nilai tambah yang baru untuk meningkatkan daya saing dan merangsang inovasi dalam industri perbankan Islam. Di samping itu, ia akan menyokong pelaksanaan pengembangan modal bagi SI, meningkatkan potensi untuk meneroka peluang perniagaan serantau dan antarabangsa serta memperkukuh integrasi global industri perbankan Islam domestik.

Meskipun struktur SI membolehkan beberapa fungsi dalam kumpulan dikongsi bersama, SI digalakkan untuk melabur dalam sistem pengurusan risiko dalaman sebagai sebahagian daripada langkah untuk memperkukuh daya tahan SI sejajar dengan piawaian pengawalseliaan kehematan yang dikeluarkan oleh Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (IFSB). Pada bulan Februari 2006, IFSB mengeluarkan dua piawaian, iaitu Piawaian Kecukupan Modal (CAS) dan Prinsip Panduan Pengurusan Risiko (Prinsip Panduan) untuk institusi yang menawarkan perkhidmatan kewangan Islam. CAS

Pengiraan Nisbah Modal Wajaran Risiko

memberi panduan mengenai keperluan kecukupan modal minimum bagi menampung pendedahan kepada risiko kredit, pasaran dan operasi yang dihadapi oleh institusi perbankan Islam setara dengan Rangka Kerja Modal Basel II yang diguna pakai oleh institusi perbankan konvensional. Satu perbezaan yang ketara antara CAS dengan Basel II adalah dalam kaedah pengiraan RWCR. CAS membenarkan aset wajaran risiko (RWA) yang dibiayai oleh pemegang akaun pelaburan untung (PSIA) ditolak daripada jumlah RWA dalam pengiraan RWCR atas dasar bahawa modal institusi perbankan Islam tidak terdedah kepada risiko aset tersebut.

Prinsip Panduan pula memberi panduan khusus dalam penerapan dan pelaksanaan amalan pengurusan risiko yang berkesan bagi institusi kewangan Islam. Prinsip Panduan ini menggariskan 15 prinsip dalam mengurus enam kategori risiko, iaitu kredit, pelaburan ekuiti, pasaran, mudah tunai, kadar pulangan dan operasi yang berkaitan dengan ciri-ciri khusus kontrak berlandaskan Islam.

CAS dan Prinsip Panduan merupakan dua piawaian antarabangsa pertama yang dikeluarkan oleh IFSB bertujuan mengawal selia rangka kerja pengawalan dan penyeliaan kehematan bagi institusi perbankan Islam, dan Bank Negara Malaysia akan berkerjasama dengan institusi perbankan Islam bagi memastikan kejayaan pelaksanaan kedua-dua piawaian tersebut.

Pada bulan November 2005, Bank Negara Malaysia memperkenalkan langkah tambahan bagi memperkukuh pengurusan risiko institusi perbankan konvensional yang beroperasi di bawah struktur keinstitusian "jendela Islam". Langkah ini termasuk pematuhan berasingan berhubung dengan had kredit seorang pelanggan bagi kemudahan pembiayaan berasaskan dana modal portfolio perbankan Islam; pematuhan berasingan berhubung dengan rangka kerja mudah tunai baru dan keperluan rizab berkanun bagi portfolio perbankan Islam; dan pengagihan kos overhed dan perbelanjaan lain yang ditanggung dalam pengurusan portfolio perbankan Islam. Langkah baru ini adalah sebagai tambahan kepada pematuhan berasingan berhubung dengan rangka kerja RWCR minimum bagi portfolio perbankan Islam institusi kewangan konvensional yang telah dilaksanakan.

Beberapa pembaharuan juga dibuat kepada Garis Panduan Laporan Kewangan bagi Bank Islam Berlesen (GP8-i) pada bulan Jun 2005 berhubung dasar perakaunan untuk sekuriti, terutama pengklasifikasian dan sekuriti penilaian kewangan di bawah perakaunan nilai saksama. GP8-i yang telah disemak menghendaki bank-bank Islam mengklasifikasikan sekuriti mereka di bawah kategori "Dipegang untuk urus niaga" (Held for trading atau HFT), "Sedia untuk dijual" (Available for sale atau AFS) dan "Dipegang sehingga matang" (Held-to-maturity atau HTM). Bank-bank Islam dikehendaki mengukur nilaian sekuriti yang diklasifikasikan di bawah HFT dan AFS berdasarkan harga pasaran semasa atau menggunakan teknik penilaian "nilai menurut pasaran" (mark-to-market) sekiranya berniat untuk berurus niaga sekuriti kewangan ini dalam pasaran sekunder. Nilaian sekuriti dalam kategori HTM pula diukur berasaskan kos terlunas kerana niatnya ialah untuk memegang sekuriti ini sebagai pelaburan jangka panjang. GP8-i juga menetapkan peraturan mengenai pengklasifikasian semula sekuriti daripada satu kategori kepada kategori yang lain bagi menerapkan disiplin dalam memastikan amalan dasar perakaunan dalam pengklasifikasian dan penilaian sekuriti kewangan dilaksanakan secara konsisten.

Pembaharuan lain yang dibuat pada GP8-i ialah berhubung keperluan bagi pengemukaan dan

penerbitan laporan kewangan interim dan tahunan. Penambahbaikan dalam penzahiran rizab penyamaan keuntungan dan maklumat berhubung pengagihan keuntungan atau kerugian belum terealisasi atas sekuriti AFS di antara pendeposit dengan bank-bank Islam juga diterapkan dalam GP8-i. Semakan GP8-i akan meningkatkan lagi ketelusan, kebolehbandingan dan maklumat mengenai kedudukan kewangan terkini bank-bank Islam kepada pelbagai pihak yang berkepentingan.

Pada tahun 2005, beberapa produk kewangan Islam baru diperkenalkan, termasuk sekuriti bersandarkan gadai janji kediaman, pembiayaan berasaskan komoditi di samping produk pelaburan dan produk berkaitan-ekuiti berdasarkan konsep *murabahah*, *musyarakah* dan *mudharabah*. Komoditi-*murabahah*, antara lain, merupakan ciri baru dalam perbankan Islam di Malaysia walaupun ianya telah digunakan secara meluas di Timur Tengah. Ia melibatkan pengaturan sandar menyandar selari antara institusi kewangan dengan pelanggannya untuk membeli dan menjual komoditi tertentu seperti aluminium, keluli, tembaga dan nikel yang tersenarai di bursa komoditi utama, mengikut asas kos tambah keuntungan. Ia distrukturkan sedemikian rupa supaya komoditi ditukar pada asas semerta (spot) dan pengaturan penjelasan akan distrukturkan menurut cara yang memenuhi pelbagai keperluan. Bagi pengaturan pengambilan deposit, jualan pertama daripada bank kepada pelanggan akan dijelaskan secara tunai (jumlah deposit) manakala jualan kedua daripada pelanggan kepada bank dibuat berdasarkan bayaran tertangguh pada tarikh matang yang ditetapkan sebelumnya.

Begitu juga dalam pengaturan pembiayaan, jualan pertama daripada pelanggan kepada bank akan dijelaskan secara tunai (jumlah pengeluaran) manakala jualan kedua daripada bank kepada pelanggan berdasarkan bayaran tertunda pada tarikh penjelasan. Urus niaga sandar menyandar selari yang melibatkan komoditi berlaku dengan serentak dan yang demikian, tidak mendedahkan pihak yang terlibat kepada risiko harga yang berkaitan dengan komoditi asas tersebut.

Pengemukaan permohonan kepada Bank Negara Malaysia secara automatik bagi produk kewangan Islam yang baru berjaya dilaksanakan berikutan pelaksanaan Sistem Kelulusan dan Wadah Penyimpanan Produk (Product Approval and Repository System atau PARS) pada bulan Februari 2006, untuk mempercepat pemprosesan produk baru bagi kelulusan dan menyediakan satu wadah penyimpanan produk perbankan Islam. Sistem permohonan dalam talian yang baru dan selamat ini akan menyelaraskan pengemukaan permohonan produk baru daripada institusi kewangan Islam dan membantu pengguna bagi menyediakan kemampuan untuk menyerahkan data bagi permohonan produk baru; mengkaji semula sejarah permohonan; mengemas kini produk sedia ada yang telah diluluskan dan berinteraksi dengan pihak luar bagi mendapatkan maklum balas mengenai produk yang telah dikemukakan.

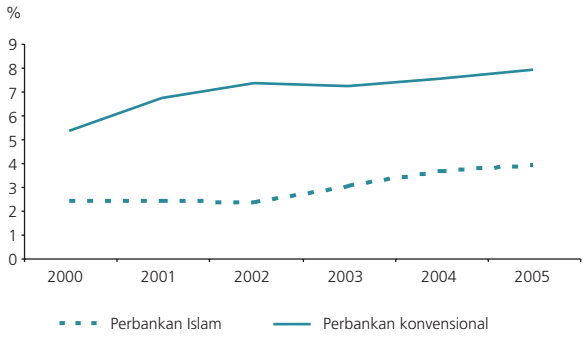
Dalam bidang pengurusan mudah tunai, Bank Negara Malaysia memperkenalkan instrumen monetari Islam baru, Sukuk Ijarah Bank Negara Malaysia. Sukuk Ijarah Bank Negara Malaysia diterbitkan pada bulan Februari

Memaksimumkan Potensi Perniagaan Perbankan Islam

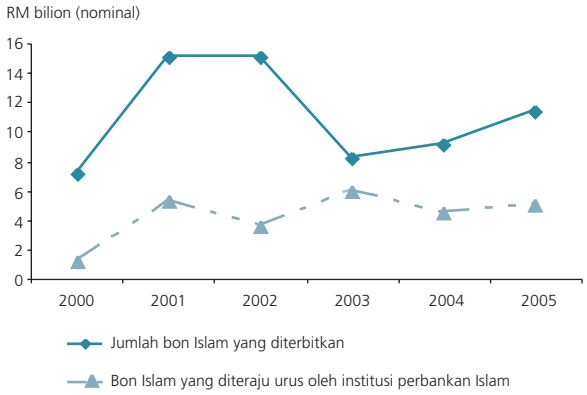
Akta Bank Islam 1983 (ABI) memperuntukkan bank-bank Islam berlesen taraf perbankan universal. Di bawah ABI, bank-bank Islam dibenarkan menjalankan perniagaan perbankan yang menyeluruh berlandaskan prinsip Syariah, daripada perniagaan perbankan perdagangan berasaskan runcit sehinggalah kepada perniagaan perbankan pelaburan yang lebih canggih merangkumi antara lain, aktiviti kewangan korporat, ekuiti swasta dan pengurusan kekayaan. Sehingga kini, sebahagian besar aktiviti perniagaan perbankan yang dijalankan oleh bank-bank Islam adalah berasaskan model perniagaan perbankan tradisional. Senario yang serupa juga wujud dalam aktiviti perbankan Islam yang dijalankan oleh institusi perbankan konvensional yang menyertai Skim Perbankan Islam. Lebih kurang 70% daripada pembiayaan yang dikeluarkan oleh Institusi-institusi Perbankan Islam (IPI) adalah dalam mod pembiayaan berasaskan jualan dan pajakan, terutamanya kepada sektor runcit untuk membiayai pembelian harta kediaman dan kereta penumpang.

Ciri universal perniagaan perbankan Islam terutamanya dalam bidang perbankan pelaburan masih belum diterokai sepenuhnya. Walaupun nisbah pendapatan berasaskan fi daripada aktiviti berkaitan perbankan pelaburan kepada jumlah pendapatan IPI semakin meningkat sejak beberapa tahun kebelakangan ini, pendapatan berasaskan fi hanya merangkumi sebahagian kecil daripada keseluruhan pendapatan IPI. Dalam pasaran modal Islam, potensi besar penerbitan bon Islam juga masih belum diterokai.

Graf 1
Nisbah Pendapatan Berasaskan Fi kepada Jumlah Pendapatan

Graf 2
Penyertaan Institusi Perbankan Islam dalam Terbitan Bon Islam

Dalam suasana persaingan yang semakin hebat dalam pasaran perbankan runcit berikutan liberalisasi sektor kewangan secara berperingkat-peringkat, IPI perlu mengambil langkah strategik ke arah mempertingkatkan kapasiti dan keupayaan bagi memperluas skop perniagaan perbankan tradisional dan memanfaatkan sepenuhnya potensi universal yang ditawarkan oleh lesen perbankan Islam. Ini termasuk usaha menerokai bidang pertumbuhan baru seperti perniagaan pelaburan ekuiti swasta, pelaburan harta tanah, perbankan swasta, pengurusan dana dan kekayaan. Langkah sedemikian akan mempelbagai sumber perolehan IPI, mempertingkat pulangan untuk pemegang saham dan pendeposit di samping memperkukuh keupayaan untuk mengekalkan prestasi kewangan yang teguh.

Selain itu, lesen perbankan Islam membenarkan IPI mempelbagai sumber pendanaan IPI daripada produk deposit tradisional bagi memanfaatkan sepenuhnya akaun pelaburan perkongsian untung (PSIA). PSIA menyediakan peluang bagi menyesuaikan profil risiko dan ganjaran aktiviti pembiayaan dan pelaburan dalam lajur aset, selari dengan pilihan pelaburan yang unik dan selera risiko pemegang PSIA dalam lajur liabiliti. Di bawah piawaian kecukupan modal yang diterbitkan oleh Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam, aset wajaran risiko yang dibiayai PSIA tidak akan dikenakan caj modal, justeru memberi kelebihan tambahan kepada IPI.

Dengan penerokaan melangkaui sektor tradisional, IPI akan turut memperkaya kepelbagaian kelas aset baru bagi pelaburan berlandaskan Islam dan seterusnya memperdalam pasaran kewangan Islam. Ini bukan sahaja menambahkan keberkesanan proses pengantaraan dalam sistem kewangan Islam, malah akan turut mengukuhkan kedudukan Malaysia sebagai pusat kewangan Islam antarabangsa yang menarik.

Di bawah Pelan Induk Sektor Kewangan, infrastruktur kewangan Islam dibangunkan secara berperingkat-peringkat untuk membina kapasiti IPI bagi memanfaatkan taraf universal perniagaan perbankan Islam. Antara lain termasuk transformasi jendela Islam kepada subsidiari Islam, pelesenan peserta perbankan Islam asing yang mempunyai kemampuan terserlah dalam aktiviti perbankan pelaburan Islam, dan penjualan sehingga 49% kepentingan ekuiti dalam IPI kepada pelabur keinstitusian tempatan dan asing yang strategik. Sehubungan ini, IPI dapat memanfaatkan dasar liberalisasi secara berperingkat-peringkat ini bagi menjalin pakatan strategik, di samping menimba kepakaran baru dan meraih peluang pertumbuhan dalam persekitaran dalam dan luar negeri bagi memaksimumkan potensi perniagaan perbankan Islam.

2006 melalui badan tujuan khas (special purpose vehicle), iaitu BNM Sukuk Berhad dengan saiz terbitan sebanyak RM400 juta. Perolehan daripada terbitan sukuk ini digunakan untuk membeli aset Bank Negara Malaysia yang kemudiannya dipajakkan semula kepada Bank Negara Malaysia, dan perolehan daripada sewa pajakan ini akan diagihkan kepada pelabur sebagai keuntungan pada setiap setengah tahunan. Apabila sukuk ini matang yang serentak dengan tarikh akhir tempoh pajakan, BNM Sukuk Berhad akan menjual balik aset ini kepada Bank Negara Malaysia pada satu harga yang telah ditetapkan sebelumnya. Sukuk Ijarah Bank Negara Malaysia akan diterbitkan dari semasa ke semasa dengan saiz antara RM100 juta hingga RM200 juta untuk terbitan seterusnya. Sukuk Ijarah Bank Negara Malaysia akan menambah kepelbagaian instrumen mudah tunai yang digunakan oleh Bank Negara Malaysia untuk mengurus mudah tunai dalam pasaran wang secara Islam di samping berperanan sebagai tanda aras bagi bon Islam berjangka sederhana dan pendek yang lain.

Mengukuhkan Rangka Kerja Syariah

Bank Negara Malaysia terus memantau pelaksanaan Rangka Kerja Tadbir Urus Syariah berikutan pengeluaran Garis Panduan Tadbir Urus Jawatankuasa Syariah bagi Institusi Kewangan Islam (GPS1) yang mula berkuat kuasa pada 1 April 2005. Ekoran pengeluaran Garis Panduan ini, bilangan ahli penasihat Syariah yang menganggotai jawatankuasa Syariah di institusi kewangan Islam dan syarikat takaful telah bertambah dengan ketara, dan akan menjadi asas bagi meningkatkan bilangan ahli Syariah yang berwibawa di negara ini. Meskipun sebilangan besar anggota penasihat Syariah terdiri daripada ahli akademik dalam bidang *Fiqh Muamalat*, jawatankuasa ini turut dianggotai oleh mantan hakim, pengamal undang-undang dan ahli ekonomi. Dengan wujudnya gabungan pelbagai latar belakang dan kepakaran ahli-ahli yang menganggotai jawatankuasa Syariah, diharapkan perbincangan mengenai Syariah bukan sahaja mendalam dan menyeluruh, malah dapat memberi nilai tambah kepada perkembangan industri tersebut.

Dari segi pengawalseliaan Syariah, Bank Negara Malaysia terus menilai pematuhan institusi kewangan Islam terhadap prinsip dan proses tadbir urus Syariah. Bank Negara Malaysia memastikan bahawa jawatankuasa Syariah memainkan peranannya dengan berkesan dalam memberikan nasihat yang wajar dan mengesahkan pematuhan Syariah dalam hal-hal operasi harian, seperti mematuhi kecukupan dinding pemisah (firewall) bagi memastikan pengasingan yang jelas antara dana Islam dengan dana konvensional dalam operasi "jendela Islam". Di samping itu, juruaudit dalaman juga perlu peka dalam peranan mereka bagi memastikan institusi perbankan Islam mematuhi prinsip Syariah dengan merangka program audit yang komprehensif bagi pematuhan Syariah di samping melengkapi diri mereka dengan pengetahuan yang diperlukan dalam melaksanakan tugas ini.

Dalam membangun dan menggalakkan dinamisme dan penyatuan Syariah di peringkat antarabangsa, Bank Negara Malaysia melaksanakan dua inisiatif penting pada tahun 2005. Inisiatif pertama ialah Dialog Cendekiawan Syariah yang berlangsung pada 22-23 Jun 2005 di Kuala Lumpur. Objektif utama Dialog ini adalah untuk menggalakkan penyatuan dan pengharmonian dalam penafsiran Syariah dan memupuk kesedaran di kalangan cendekiawan Syariah mengenai perkembangan perbankan Islam dan kewangan di peringkat global. Dialog ini menghimpunkan lebih 40 ahli Syariah yang terkemuka

dari pelbagai negara termasuk Arab Saudi, Tunisia, Iran, Bahrain, Pakistan, Bangladesh, Indonesia dan Brunei Darussalam. Dialog ini menyediakan platform rangkaian hubungan yang baik untuk merapatkan jurang di kalangan ahli Syariah dari segi memupuk kefahaman dan kesedaran terhadap pelaksanaan Syariah dalam pelbagai negara serta membantu integrasi sistem kewangan Islam domestik dengan sistem kewangan Islam global.

Inisiatif kedua yang dilaksanakan oleh Bank Negara Malaysia ialah penubuhan Dana Cendekiawan Syariah dalam Kewangan Islam berjumlah RM200 juta. Dana Syariah ini memperuntukkan sumber biaya untuk aktiviti penyelidikan Syariah, biasiswa untuk pengajian Syariah, di samping menganjurkan dialog tahunan cendekiawan Syariah antarabangsa. Dana Syariah ini akan membantu usaha melahir dan membangunkan cendekiawan Syariah berwibawa yang dilengkapi dengan ilmu yang mantap dan mempunyai kepakaran dalam undang-undang Islam dan *Fiqh Muamalat* bagi menghadapi industri kewangan Islam yang sentiasa berubah dan dinamik.

Pada tahun 2005, Majlis Penasihat Syariah (MPS) telah membincangkan beberapa isu berkaitan kewangan Islam dan antara keputusan utama yang dibuat oleh MPS adalah:

a) **Meluluskan Mekanisme Tukaran Asing Hadapan**
MPS meluluskan mekanisme urus niaga tukaran asing hadapan berasaskan janji sebelah pihak yang mengikat selagi tidak dianggap sebagai kontrak sebelum tarikh penyelesaian. Sekiranya berlaku kemungkiran dalam janji mengikat ini, caj pampasan boleh dikenakan terhadap pihak yang mungkir tersebut.

b) **Pengenaan Caj Pampasan bagi Hutang Penghakiman Lambat Bayar**
Mahkamah boleh membenarkan caj pampasan ke atas hutang penghakiman yang lambat bayar dalam kes pembiayaan Islam berasaskan kadar purata pasaran wang Islam atau 8% setahun, yang mana lebih rendah, dan ia tidak boleh dikompaunkan.

c) **Mengkaji Semula Penggunaan *Qardh Hasan* dalam Urus Niaga Perbankan Islam**
Memandangkan perniagaan perbankan melibatkan urus niaga komersial bertujuan untuk memperoleh keuntungan, prinsip *qardh hasan* tidak sesuai digunakan sebagai kontrak utama pembiayaan. *Qardh hasan* lebih wajar digunakan untuk tujuan amal kebajikan kerana ia merupakan kontrak pinjaman ihsan yang mana amaun pokok boleh terhakis. Sebagai alternatif, prinsip *qardh* (pinjaman tanpa faedah) boleh digunakan sebagai kontrak sekunder atau kontrak pelengkap mengikut keperluan.

d) **Penggunaan Kontrak *Kafalah* bagi Skim Jaminan dalam Perbankan Islam**
MPS meluluskan skim jaminan Islam berasaskan kontrak *kafalah* bagi menambahbaik kredit perusahaan kecil dan sederhana (PKS). Pada asalnya, *kafalah* dianggap sebagai kontrak *tabarru'* yang mana jaminan diberi berdasarkan semangat persaudaraan tanpa sebarang nilai balasan. Walau bagaimanapun, urus niaga perbankan dan kewangan semasa menjadikan jaminan sebagai kontrak komersial yang dikenakan fi. Pengenaan fi bagi *kafalah* adalah dibenarkan atas dasar keperluan (*hajah*) bagi PKS untuk mendapatkan pembiayaan.

Mengukuhkan Rangka Kerja Undang-Undang
Di dalam suasana industri perbankan dan kewangan Islam yang semakin sengit persaingannya, perhatian khusus terhadap usaha menyelaras undang-undang dan peraturan-peraturan adalah penting bagi memastikan keperluan Syariah memberi kesan sewajarnya, memandangkan terdapat perbezaan di antara prinsip Syariah dengan sistem perundangan konvensional. Pada 5 Disember 2005, Jabatan Peguam Negara melancarkan Komuniti Syariah, platform rangkaian pintar yang mana matlamat utamanya ialah untuk menangani isu-isu Syariah dan cabaran-cabaran dalam konteks rangka kerja pengawalseliaan dan perundangan Malaysia. Kewangan Islam dan takaful dikenal pasti sebagai dua bidang yang sedang dikaji dengan kerjasama Bank Negara Malaysia.

Sebagai sebahagian daripada langkah-langkah untuk terus memastikan konsistensi dengan keperluan Syariah dan menangani isu-isu yang menghalang inovasi produk-produk berlandaskan Syariah di samping menggalakkan permintaan instrumen berlandaskan Syariah, Akta Sewa Beli 1967 kini dalam proses semakan semula untuk meliputi sewa beli berlandaskan Islam manakala perundangan berkaitan yang lain termasuk Kanun Tanah Negara, Akta Syarikat 1965, Akta Undang-Undang Sivil 1956 dan Akta Kontrak 1950 sedang dikaji bagi memenuhi perkembangan yang berterusan dalam perbankan dan kewangan Islam. Kajian ini adalah di samping kajian semula perundangan perbankan Islam dan takaful yang sedang dijalankan oleh Bank Negara Malaysia. Sebagai usaha untuk terus

mempromosi dasar percukaian neutral, pindaan kepada Akta Setem 1949 baru-baru ini yang berkuat kuasa pada 1 Oktober 2005 turut meliputi peruntukan baru di mana instrumen pembelian barangan dalam Akta Sewa Beli 1967 di bawah konsep *bai' bithaman ajil* dikenakan duti setem yang sama seperti instrumen untuk produk konvensional yang serupa dengannya.

Berikutan perkembangan pesat industri kewangan Islam yang turut meningkatkan permintaan bagi instrumen kewangan Islam, Akta Pelaburan Kerajaan 1983 dipinda pada bulan Jun 2005 untuk membenarkan Kerajaan menerbitkan lebih banyak jenis sekuriti Islam. Perundangan itu, yang dinamakan semula sebagai Akta Pendanaan Kerajaan 1983, memberi Kerajaan fleksibiliti untuk mendapatkan sumber dana daripada pasaran modal melalui terbitan instrumen kewangan Islam berasaskan sewaan dan aset. Selain Terbitan Pelaburan Kerajaan tradisional, Kerajaan telah menerbitkan Bil Perbendaharaan Islam iaitu satu sekuriti jangka pendek Islam dengan tempoh pemegangan kurang daripada satu tahun berdasarkan urus niaga jual dan beli balik aset.

Mempertingkatkan Pembangunan Modal Intelek
Satu peristiwa penting yang berlaku pada tahun 2005 dalam pembangunan modal insan adalah penubuhan Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa (INCEIF) yang akan memulakan operasinya pada tahun 2006.

Penubuhan INCEIF adalah sebagai pemangkin dalam mewujudkan kumpulan pakar bertaraf dunia dan para profesional yang berwibawa dalam bidang perbankan dan kewangan Islam, bagi memenuhi keperluan industri di peringkat domestik dan antarabangsa.

Penubuhan INCEIF adalah sebagai pemangkin untuk mewujudkan kumpulan pakar bertaraf dunia dan para profesional yang berwibawa dalam bidang perbankan dan kewangan Islam bagi memenuhi keperluan industri di peringkat domestik dan antarabangsa.

Pendidikan Pengguna
Pada tahun 2005, usaha bersepadu terus dilaksanakan bagi memperkasakan lagi tahap pendidikan dan kesedaran pengguna mengenai kewangan dan perbankan

Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa (INCEIF)

Salah satu prasyarat utama dalam menyokong pembangunan kewangan Islam yang progresif adalah dengan membina kumpulan tenaga kerja mahir. Modal intelek insan ialah aset penting yang amat diperlukan bagi memacu inovasi dan mengekalkan daya saing pasaran dalam menghadapi cabaran dalam industri kewangan Islam. Dengan perkembangan sistem kewangan Islam yang pesat, Bank Negara Malaysia mengambil langkah strategik dengan menubuhkan sebuah pusat pendidikan kewangan Islam antarabangsa bagi melahirkan kumpulan profesional dan pakar yang diperlukan di bidang kewangan Islam bagi pasaran domestik dan global. Penubuhan Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa (INCEIF) akan menggalakkan rangkaian yang lebih luas antara sistem kewangan Islam dalam negeri dan antarabangsa serta menjadikan Malaysia sebagai pusat pendidikan kewangan Islam yang unggul.

Penubuhan INCEIF diumumkan oleh Y.A.B. Perdana Menteri Malaysia di Sidang Kemuncak Perniagaan dan Pelaburan ASEAN ke-3 pada bulan Disember 2005. Usaha kini sedang giat dijalankan sebagai persediaan bagi INCEIF memulakan operasinya pada suku kedua tahun 2006. Bagi menyokong inisiatif ini, Bank Negara Malaysia menubuhkan dana endowmen berjumlah RM500 juta.

INCEIF bermatlamat menjadi peneraju pusat kecemerlangan pendidikan antarabangsa di bidang kewangan Islam dengan objektif bagi:

- memudahkan penyelarasan, perancangan dan pelaksanaan inisiatif modal insan bagi industri kewangan Islam global;
- membangunkan kepakaran bagi sistem kewangan Islam global;

- menawarkan pentauliahan profesional dan program ijazah lanjutan yang diiktiraf di peringkat antarabangsa; dan
- menyediakan tenaga insan yang berwibawa sebagai penyelidik dan pendidik di bidang kewangan Islam.

Program

Program INCEIF dirangka bagi menyediakan teknik pembelajaran terkini dalam kelas dan menerusi talian elektronik yang mempunyai elemen nilai yang unik. INCEIF juga akan menjalin ikatan strategik dengan institusi pengajian tinggi tempatan dan antarabangsa yang tersohor bagi menyediakan program pendidikan bersama melalui skim profesor pelawat dan cendekiawan bermastautin.

Program INCEIF dikategorikan dalam tiga bidang utama:

1. Program pentauliahan profesional

   INCEIF akan menganugerahkan pentauliahan profesional, iaitu Profesional Kewangan Islam Bertauliah, kepada pengamal kewangan Islam yang berkelayakan. Program pentauliahan ini akan bermula pada bulan Jun 2006, merangkumi tiga bahagian:

   - *Bahagian I: Membina pengetahuan*
     Para pelatih akan memperoleh pengetahuan yang diperlukan di bidang kewangan Islam daripada teori dan etika hingga ke perancangan dan pengurusan kekayaan. Pengiktirafan sebagai Ahli Bersekutu dianugerahkan kepada para pelatih setelah berjaya dalam peperiksaan, kajian kes bertulis dan kertas projek.

   - *Bahagian II: Membina kemahiran*
     Para pelatih akan memperoleh kemahiran dalam mengendalikan isu operasi dan transaksi kewangan Islam seperti penstrukturan pembiayaan korporat dan terbitan sekuriti Islam. Para pelatih mempunyai pilihan untuk membuat pengkhususan tertentu dalam bidang perbankan Islam dan/atau takaful. Bagi mendapatkan taraf Ahli Berkemahiran, para pelatih perlu lulus peperiksaan, membuat kertas projek, mencipta produk baru dan menyediakan dokumentasi transaksi.

   - *Bahagian III: Membina kecekapan dan pengalaman*
     Bahagian terakhir dirangka dengan menyediakan program *articleship* yang merangkumi pelbagai aktiviti bagi memberi pendedahan praktikal di dalam industri perkhidmatan kewangan Islam kepada para pelatih. Ini termasuk program *mentor-mentee* di institusi kewangan Islam yang diluluskan penyertaannya, serta program pengendalian bank simulasi melalui makmal kewangan. Para pelatih akan melalui proses pengesahan seperti menyelesaikan masalah, latihan penstrukturan semula, program simulasi dan pengurusan, latihan pengubahsuaian produk, pematuhan Syariah dan audit, serta menjalani temu duga sebelum disahkan sebagai Ahli Pengamal.

2. Program ijazah lanjutan

   INCEIF akan memulakan program Sarjana dan Doktor Falsafahnya sendiri bagi melahirkan graduan yang mempunyai asas kukuh dalam kewangan Islam, di samping keupayaan yang tinggi dalam bidang penyelidikan dan pembangunan. Program Sarjana INCEIF akan menjurus kepada pengkhususan tertentu dalam bidang kewangan Islam, seperti Pengurusan Kekayaan Islam. Para pelatih juga akan menyertai program latihan amali. Program ini akan bermula selewat-lewatnya pada akhir tahun 2006.

3. Program penyelidikan dan penerbitan

   INCEIF akan mewujudkan pusat sumber bertaraf dunia dan akan terbabit dalam projek penyelidikan dan pembangunan dalam bidang kewangan Islam secara intensif di samping penerbitan buku, jurnal dan kertas kerja. Program pentauliahan dan ijazah lanjutan akan memudahcara dan mempertingkatkan program ini dengan membekalkan bahan penyelidikan dan penerbitan yang relevan bagi rujukan para akademik. Kolokium Pendidikan INCEIF yang akan diadakan pada bulan April 2006 merupakan platform bagi menilai bahan kajian yang relevan bagi program penyelidikannya. INCEIF juga akan membangunkan pangkalan data kewangan domestik dan antarabangsa yang komprehensif.

Tadbir Urus
INCEIF akan diterajui oleh seorang Ketua Pegawai Eksekutif yang bertanggungjawab kepada Lembaga Pengarah (LP). Majlis Tadbir Urus INCEIF, yang terdiri daripada mereka yang berwibawa dari dalam dan luar negeri, ditubuhkan bagi memberi nasihat kepada LP dalam memacu hala tuju strategik INCEIF serta memberikan kefahaman mendalam berhubung visi global mengenai keperluan pembelajaran dalam industri perkhidmatan kewangan Islam bagi menyerlahkan keunggulan INCEIF. Panel Pembangunan Profesional juga ditubuhkan sebagai pihak berkuasa tertinggi dalam perihal akademik serta bertanggungjawab mengkaji semula dan meluluskan modul program peringkat pentauliahan dan ijazah lanjutan. Ia juga memastikan INCEIF menawarkan kandungan dan piawaian modul berkualiti tinggi bagi kesemua programnya.

Penubuhan INCEIF melengkapkan infrastruktur pembangunan tenaga kerja mahir dalam industri kewangan Islam Malaysia. Institut Perbankan dan Kewangan Islam Malaysia (IBFIM) milik industri dan Pusat Pembangunan Industri Sekuriti (SIDC) menumpukan program latihan mereka bagi memenuhi keperluan industri di peringkat teknikal manakala INCEIF menyediakan pengetahuan dan kemahiran peringkat pertengahan dan lanjutan dalam bidang kewangan Islam. Pusat Kepimpinan Kewangan Antarabangsa (ICLIF) menyediakan program kepimpinan kepada pihak pengurusan atasan yang merangkumi pengurusan atasan institusi kewangan Islam. Kesemua ini membolehkan Malaysia menawarkan rangkaian program pembangunan tenaga kerja mahir dalam kewangan Islam bagi keperluan global industri perkhidmatan kewangan Islam.

INCEIF mencerminkan usaha dan komitmen Malaysia yang berterusan ke arah pembangunan progresif industri kewangan Islam dengan membangun dan mempertingkatkan modal intelek insan dalam kewangan Islam. Adalah dijangka penubuhan INCEIF akan menyumbang kepada pertumbuhan dan pembangunan sistem kewangan Islam global.

Islam. Bank Negara Malaysia mengambil bahagian secara aktif dalam Program Jelajah Perbankan Islam dan Takaful 2005 (IBTR) yang dianjurkan oleh Persatuan Institusi Perbankan Islam Malaysia (AIBIM). Bank Negara Malaysia turut terlibat dalam enam IBTR, iaitu di Shah Alam, Ipoh, Alor Setar, Johor Bahru, Putrajaya dan Pulau Pinang, yang berjaya menarik purata 20,000 orang pengunjung bagi setiap IBTR. Bank Negara Malaysia juga menyertai pameran perbankan dan kewangan Islam di Pameran Perdagangan OIC anjuran Perbadanan Pembangunan Perdagangan Luar Malaysia (MATRADE) yang diadakan dari 20 hingga 24 Jun 2005 dan pameran sempena Persidangan Pelabur dari 22 hingga 23 Jun 2005. Bagi dua tahun berturut-turut, Bank Negara Malaysia menyertai Pameran Halal Antarabangsa Malaysia anjuran Yayasan Dakwah Islamiah Malaysia yang diadakan dari 28 hingga 31 Julai 2005.

Mengorak Langkah ke Hadapan
Berikutan pembangunan sistem kewangan Islam yang komprehensif serta yang semakin liberal dan bersepadu dengan sistem kewangan antarabangsa, Malaysia berada pada kedudukan terbaik untuk muncul sebagai pusat kewangan Islam antarabangsa. Bagi menghadapi cabaran yang semakin meningkat, tumpuan akan diberi kepada peningkatan daya inovatif dan persaingan

Berikutan pembangunan sistem kewangan Islam yang komprehensif serta yang semakin liberal dan bersepadu dengan sistem kewangan antarabangsa, Malaysia berada pada kedudukan terbaik untuk muncul sebagai pusat kewangan Islam antarabangsa.

industri perkhidmatan kewangan Islam di Malaysia, disokong oleh tenaga kerja berkaliber, infrastruktur bertaraf dunia dan piawaian antarabangsa terbaik. Malaysia bersedia untuk bertindak sebagai pintu masuk utama bagi pelabur institusi dan pelabur bernilai tinggi untuk meneroka peluang pelaburan serantau yang pesat membangun di rantau ini.

Inisiatif juga sedang dilaksanakan bagi mengukuhkan kekuatan Malaysia dalam originasi, penerbitan dan jual beli instrumen pasaran modal dan perbendaharaan

Islam, pengurusan dana dan kekayaan Islam, pasaran perkhidmatan kewangan Islam luar pesisir, serta aktiviti takaful dan takaful semula. Bagi melengkapi usaha-usaha tersebut, langkah sedang diambil untuk menjadikan Malaysia pusat kecemerlangan pendidikan perbankan dan kewangan, latihan, khidmat runding dan penyelidikan dalam perbankan dan kewangan Islam. Ini memandangkan bakat kemahiran dan inovasi produk merupakan faktor utama dalam memacu pembangunan global kewangan Islam. Selain itu, adalah menjadi hasrat supaya institusi perbankan Islam domestik akan terus berkembang ke luar negara sebagai peserta kewangan Islam serantau dan seterusnya sebagai peserta global bagi matlamat jangka panjang. Hala tuju dasar dalam hubungan ini adalah untuk mempertingkatkan ketahanan, kecekapan dan kapasiti institusi kewangan Islam domestik dan infrastruktur kewangan Islam bagi mempertingkatkan kemantapan dan kestabilan sistem kewangan Islam.

PRESTASI SISTEM PERBANKAN ISLAM

Sistem perbankan Islam terus menunjukkan prestasi yang kukuh pada tahun 2005, dengan keuntungan yang lebih tinggi dan arah aliran yang positif dalam kesemua penunjuk keutuhan kewangan utama. Pada masa yang sama, tahap pemodalan sistem perbankan Islam semakin kukuh melalui suntikan modal baru, yang membolehkan industri berkembang dengan lebih cergas dan berdaya tahan bagi menghadapi kejutan yang tidak dijangka pada masa hadapan. Sorotan utama prestasi sistem perbankan Islam adalah seperti berikut:

- Keuntungan lebih tinggi yang menyumbang pada peningkatan pulangan atas aset dan ekuiti;
- Aktiviti pembiayaan yang aktif berikutan permintaan yang lebih tinggi daripada sektor isi rumah untuk membeli harta kediaman dan kereta penumpang;
- Nisbah pembiayaan tidak berbayar terus menunjukkan arah aliran menurun, yang membawa kepada kualiti aset yang bertambah baik;
- Mudah tunai terus mencukupi dengan nisbah pembiayaan-deposit sekitar 80%;
- Kadar pulangan atas deposit pelaburan am *mudharabah* menurun sedikit; dan
- Nisbah kecukupan modal yang tinggi disebabkan oleh tahap pemodalan yang kukuh.

Keuntungan

Keuntungan sebelum cukai dan zakat yang dicatat oleh sektor perbankan Islam terus meningkat berikutan pendapatan yang lebih tinggi dan peruntukan pembiayaan tidak berbayar yang lebih rendah, meskipun terdapat peningkatan dalam overhed dan kos kakitangan. Pada tahun kalendar 2005, sektor perbankan Islam mencatat peningkatan sebanyak RM712.5 juta atau 28.7% dalam pendapatan bersih daripada aktiviti pembiayaan dan sekuriti (2004: RM307 juta atau 14.1%), sementara pendapatan lain meningkat RM47.4 juta atau 12.9% (2004: RM88 juta atau 11.8%). Pada masa yang sama, overhed meningkat RM259.3 juta atau 61.5% (2004: RM37 juta atau 9.6%), manakala kos kakitangan meningkat RM164.8 juta atau 61.7% (2004: RM38 juta atau 16.6%). Selepas mengambil kira peruntukan kerugian pembiayaan dan peruntukan lain sebanyak RM0.9 bilion (2004: RM1.2 bilion), sektor perbankan Islam mencatat keuntungan sebelum cukai dan zakat sebanyak RM1.6 bilion bagi tahun kalendar 2005 (RM988.1 juta pada tahun 2004). Keuntungan yang lebih baik ini menambahkan pulangan atas aset dan pulangan atas ekuiti masing-masing kepada 1.5% dan 21% (2004: 1.1% dan 15.7%), meskipun dengan peningkatan saiz aset dan dana modal.

Jadual 6.1
Sistem Perbankan Islam: Pendapatan dan Perbelanjaan

	Untuk tahun kalendar		Perubahan tahunan	
	2004	2005*a*		
	RM juta			%
Pendapatan[1] selepas ditolak pendapatan tergantung	4,298.6	5,220.2	921.6	21.4
(Pendapatan tergantung)	*306.2*	*234.5*	*-71.7*	*-23.4*
Tolak: Perbelanjaan[1]	1,813.9	2,023.0	209.1	11.5
Pendapatan bersih	2,484.7	3,197.2	712.5	28.7
Campur: Pendapatan lain	368.1	415.5	47.4	12.9
Tolak: Kos kakitangan	267.0	431.8	164.8	61.7
Kos overhed	421.5	680.8	259.3	61.5
Keuntungan sebelum peruntukan	2,164.3	2,500.1	335.8	15.5
Tolak: Peruntukan kerugian dan peruntukan lain	1,176.2	945.3	-230.9	-19.6
Keuntungan sebelum cukai	988.1	1,554.8	566.7	57.4
Pulangan atas aset (%)	1.1	1.5		
Pulangan atas ekuiti (%)	15.7	21.0		

[1] Daripada aktiviti pembiayaan dan sekuriti
a Awalan

Aset

Pada tahun 2005, jumlah aset sektor perbankan Islam bertambah dengan ketara sebanyak RM16.8 bilion atau 17.7% kepada RM111.8 bilion, dengan lebih separuh daripada peningkatan aset disebabkan oleh pertumbuhan dalam jumlah pembiayaan sebanyak 16.5% (RM9.5 bilion). Pada akhir tahun 2005, jumlah pembiayaan terkumpul adalah sebanyak RM67.4 bilion

Jadual 6.2
Sistem Perbankan Islam: Sumber dan Kegunaan Dana

	Perubahan tahunan		Pada akhir tahun 2005*a*
	2004	2005*a*	
	RM juta		
Sumber			
Modal dan rizab	1,137.4	2,615.2	10,051.7
Deposit	16,907.1	11,047.9	83,874.8
Dana daripada institusi kewangan lain	-2,902.9	429.5	4,459.1
Liabiliti lain	2,542.4	2,697.0	13,437.9
Jumlah	**17,684.0**	**16,789.6**	**111,823.5**
Kegunaan			
Wang tunai	15.9	58.6	329.2
Rizab dengan Bank Negara Malaysia	-158.3	567.5	1,925.9
Deposit dengan institusi kewangan lain	7,239.7	4,314.8	20,374.9
Pembiayaan	9,227.5	9,523.2	67,364.6
Sekuriti	-1,776.2	4,600.7	20,800.9
Aset lain	3,135.4	-2,275.2	1,028.0

a Awalan

(2004: RM57.8 bilion) atau 60.2% daripada jumlah keseluruhan aset perbankan Islam. Pelaburan dalam sekuriti bertambah sebanyak 28.4% (RM4.6 bilion) pada tahun 2005, mencakupi RM20.8 bilion atau 18.6% daripada jumlah aset. Pada masa yang sama, deposit yang disimpan dalam institusi lain turut meningkat 26.9% (RM4.3 bilion), mencakupi RM20.4 bilion lagi atau 18.2% daripada jumlah aset perbankan Islam. Dari segi bahagian pasaran, bahagian terbesar aset perbankan Islam masih dikuasai oleh bank perdagangan dalam Skim Perbankan Islam (SPI) dengan bahagian pasaran sebanyak 53.4%, diikuti oleh bank-bank Islam (38.8%) dan syarikat diskaun SPI (5.3%). Dari segi pertumbuhan aset, bank-bank Islam mencatat pertumbuhan tertinggi sebanyak 74.7%, hasil transformasi tiga "jendela Islam" kepada bank Islam, diikuti oleh bank perdagangan SPI (10.7%) dan syarikat diskaun SPI (0.5%).

Aktiviti Pembiayaan

Sepanjang tahun 2005, bilangan dan jumlah permohonan pembiayaan yang diterima oleh institusi perbankan Islam adalah lebih tinggi. Sejajar dengan peningkatan dalam kelulusan pembiayaan sebanyak 55.1%, pengeluaran pembiayaan bertambah 19.4%. Pembayaran balik pembiayaan juga mencatatkan peningkatan sebanyak 25.3% dalam keadaan ekonomi keseluruhan yang bertambah baik.

Jumlah pembiayaan berkembang 16.5% atau RM9.5 bilion pada tahun 2005 (19% atau RM9.2 bilion pada tahun 2004) ekoran aktiviti pembiayaan yang aktif. Pembiayaan pengguna kekal sebagai komponen

Jadual 6.3
Sistem Perbankan Islam: Aktiviti Pembiayaan

	Bagi tahun		Perubahan tahunan (%)
	2004	2005*a*	
	RM juta		
Kelulusan pembiayaan	17,273.0	26,789.2	55.1
Pengeluaran pembiayaan	41,088.6	49,058.7	19.4
Pembayaran balik pembiayaan	33,679.0	42,207.5	25.3
	Pada akhir tahun		Perubahan tahunan (%)
	2004	2005*a*	
	RM juta		
Pembiayaan terkumpul	57,841.3	67,364.6	16.5

a Awalan

terbesar pembiayaan (36.2%) yang dikeluarkan oleh institusi perbankan Islam didorong oleh perbelanjaan penguna yang tinggi, terutamanya untuk pembelian kereta penumpang. Sementara itu, sektor harta tanah secara umum mencatat komponen pembiayaan yang kedua terbesar, mencakupi 34% daripada jumlah pembiayaan, yang dikeluarkan terutamanya kepada subsektor harta kediaman. Pada tahun 2005, pembiayaan untuk pembelian kereta penumpang mencakupi 29.9% daripada jumlah pembiayaan, sementara pembiayaan bagi pembelian harta kediaman mencakupi 23.8%. Permintaan isi rumah yang lebih tinggi adalah disebabkan oleh pakej pembiayaan yang menarik dan kompetitif yang ditawarkan oleh institusi perbankan Islam. Dalam sektor perniagaan, pembiayaan yang disalurkan kepada sektor perkilangan mencakupi 11.2% daripada jumlah pembiayaan pada akhir tahun 2005 (akhir tahun 2004: 10.6%). Dari segi konsep pembiayaan, pembiayaan berasaskan konsep *bai' bithaman ajil* kekal dominan, mencakupi 40.7% daripada jumlah pembiayaan, meskipun pada peratusan yang lebih rendah berbanding tahun sebelumnya (49.9% pada tahun 2004). Sebaliknya, pembiayaan berasaskan *ijarah* meningkat kepada 31.6% daripada jumlah pembiayaan (2004: 24%) sejajar dengan peningkatan sebanyak RM5.8 bilion dalam pembiayaan kereta penumpang.

Sektor perbankan Islam terus menyokong pengembangan perusahaan kecil dan sederhana (PKS). Pada tahun 2005, kelulusan dan pengeluaran pembiayaan kepada PKS, masing-masing meningkat sebanyak 32.7% dan 19.7%. Pada akhir tahun 2005, jumlah pembiayaan kepada PKS yang disediakan oleh institusi perbankan Islam bertambah 7.7% untuk mencapai RM8.6 bilion (akhir tahun 2004: RM8 bilion) mencakupi 33.6% daripada

Jadual 6.4
Sistem Perbankan Islam: Haluan Pembiayaan

	Perubahan tahunan		Pada akhir tahun 2005*a*
	2004	2005*a*	
	RM juta		
Pertanian, kegiatan memburu, perhutanan dan perikanan	466.9	40.8	2,369.3
Perkilangan	1,725.8	1,406.9	7,519.5
Perlombongan dan kuari	13.1	28.3	104.9
Bekalan elektrik, gas dan air	470.3	-300.2	419.1
Perdagangan borong dan runcit, restoran dan hotel	1,273.9	317.1	3,388.0
Perdagangan borong	*1,141.3*	*148.9*	*2,392.2*
Perdagangan runcit	*126.5*	*167.1*	*905.0*
Restoran dan hotel	*6.1*	*1.1*	*90.8*
Sektor harta benda yang luas	1,926.2	512.4	22,923.1
Harta tanah	*94.5*	*66.3*	*972.7*
Pembinaan	*597.4*	*-199.3*	*3,331.6*
Pembelian harta kediaman	*1,047.0*	*581.7*	*15,974.7*
Pembelian harta bukan kediaman	*187.3*	*63.6*	*2,644.1*
Pengangkutan, penyimpanan dan perhubungan	152.2	111.0	1,287.5
Perkhidmatan kewangan, insurans dan perniagaan	172.0	22.0	1,999.0
Perkhidmatan kewangan	*-37.8*	*178.7*	*1,376.3*
Insurans	*-0.4*	*-1.7*	*1.4*
Perkhidmatan perniagaan	*210.2*	*-154.9*	*621.3*
Kredit penggunaan	3,458.9	7,255.1	24,376.1
Kegunaan persendirian	*811.3*	*1,289.9*	*3,738.2*
Kad kredit	*155.8*	*155.1*	*467.1*
Pembelian barangan pengguna tahan lama	*-10.5*	*-5.6*	*38.0*
Pembelian kereta penumpang	*2,502.3*	*5,815.8*	*20,132.8*
Pembelian sekuriti	-43.0	42.4	920.3
Pembelian kenderaan pengangkutan	-525.2	25.1	706.6
Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	115.2	216.7	635.2
Lain-lain	22.0	-154.4	716.0

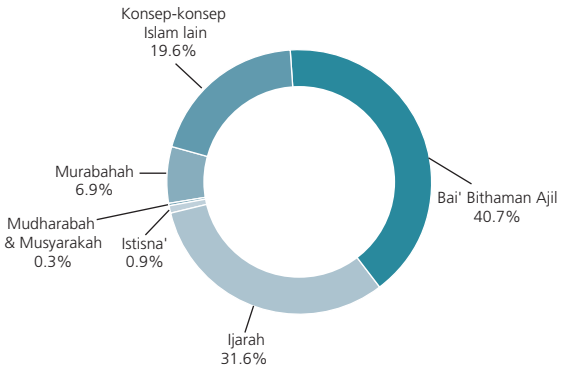
a Awalan

jumlah pembiayaan perniagaan secara Islam pada penghujung tahun 2005.

Kualiti Aset

Kualiti aset sektor perbankan Islam terus bertambah baik pada tahun 2005. Nisbah pembiayaan tidak berbayar (NPF) kasar dan bersih berdasarkan klasifikasi 6 bulan pada akhir tahun 2005, masing-masing berada pada tahap 7.7% (2004: 8.1%) dan 4.8% (2004: 5.2%). Nisbah NPF bersih bagi institusi perbankan Islam kekal dalam lingkungan 4.7% hingga 5.3% sepanjang tahun 2005. Perlindungan kerugian pembiayaan kekal tinggi pada paras 58.7% daripada jumlah NPF pada akhir tahun 2005 (2004: 61.6%). Dari segi amaun

Graf 6.2
Sistem Perbankan Islam:
Konsep Pembiayaan Utama pada akhir tahun 2005

sebenar, perlindungan kerugian pembiayaan bertambah kepada RM3.5 bilion pada akhir tahun 2005 daripada RM3.1 bilion pada akhir tahun 2004. Peruntukan am dan peruntukan khas oleh institusi perbankan Islam masing-masing meningkat 16.7% dan 27% pada tahun 2005, manakala pendapatan tergantung berkurang 11.1%. Peruntukan am bagi sektor perbankan Islam kekal pada paras 2.2% daripada jumlah pembiayaan bersih, mencerminkan langkah berhemat institusi perbankan Islam.

Sektor harta tanah secara umum terus mencatat bahagian terbesar sebanyak 60.6% daripada NPF (66.7% pada tahun 2004). NPF yang tinggi dalam sektor itu dicatatkan dalam sektor harta kediaman, yang meningkat RM383.9 juta (21.4%). Paras NPF bagi harta kediaman bertambah daripada 36% pada akhir tahun 2004 kepada 36.3% pada akhir tahun 2005. Selain daripada sektor harta tanah secara umum, terdapat juga pertambahan NPF sebanyak RM258.1 juta dalam pembiayaan untuk pembelian kenderaan pengangkutan.

Mudah Tunai

Terdapat mudah tunai yang mencukupi dalam sistem perbankan Islam sepanjang tahun 2005. Jumlah deposit mencatat pertumbuhan yang ketara sebanyak 15.1% atau RM11 bilion bagi mencapai RM83.9 bilion pada akhir tahun 2005. Bank perdagangan SPI menyumbang kepada bahagian terbesar (51%) daripada jumlah deposit dalam sektor perbankan Islam (54.6% pada tahun 2004), diikuti oleh bank-bank Islam sebanyak 42.5% (28.5% pada tahun 2004). Di kalangan peserta perbankan Islam, bank-bank Islam mencatat kadar pertumbuhan deposit tertinggi sebanyak 71.7% disebabkan terutamanya oleh

Jadual 6.5
Sistem Perbankan Islam: Pinjaman Tidak Berbayar dan Peruntukan Kerugian

	Pada akhir tahun					
	2004			2005*a*		
	Sebenar[1]	Klasifikasi		Sebenar[1]	Klasifikasi	
		3 bulan	6 bulan		3 bulan	6 bulan
	RM juta					
Sistem perbankan Islam						
Jumlah pembiayaan	57,841.3			67,364.6		
Peruntukan am	1,236.5	1,236.1	858.9	1,443.0	1,443.4	1,053.0
Pendapatan tergantung	640.5	661.2	633.8	569.5	582.6	554.6
Peruntukan khas	1,183.2	1,239.4	1,170.6	1,502.5	1,547.2	1,461.6
Pembiayaan tidak berbayar	4,968.2	6,313.4	4,710.5	5,991.8	6,653.1	5,167.3
Nisbah pembiayaan tidak berbayar bersih (%)[2]	5.6	7.9	5.2	6.0	6.9	4.8
Jumlah peruntukan/pembiayaan tidak berbayar (%)	61.6	49.7	56.5	58.7	53.7	59.4
Bank-bank Islam						
Jumlah pembiayaan	11,423.1			20,627.1		
Peruntukan am	163.4	163.4	163.4	353.0	353.0	353.0
Pendapatan tergantung	204.1	215.3	204.1	278.7	291.8	276.3
Peruntukan khas	468.1	501.7	468.1	626.8	661.5	621.6
Pembiayaan tidak berbayar	1,668.7	2,152.7	1,668.7	2,399.6	2,957.1	2,320.5
Nisbah pembiayaan tidak berbayar bersih (%)[2]	9.3	13.4	9.3	7.6	10.2	7.2
Jumlah peruntukan/pembiayaan tidak berbayar (%)	50.1	40.9	50.1	52.4	44.2	53.9
Bank perdagangan[3]						
Jumlah pembiayaan	38,802.1			45,398.5		
Peruntukan am	930.6	930.2	553.0	1,056.8	1,057.2	666.8
Pendapatan tergantung	328.3	330.4	321.6	260.2	260.2	247.7
Peruntukan khas	558.0	565.6	545.4	797.0	803.5	761.3
Pembiayaan tidak berbayar	2,800.1	3,411.7	2,542.4	3,422.0	3,445.6	2,676.6
Nisbah pembiayaan tidak berbayar bersih (%)[2]	5.0	6.6	4.4	5.3	5.4	3.8
Jumlah peruntukan/pembiayaan tidak berbayar (%)	64.9	53.5	55.9	61.8	61.6	62.6
Syarikat kewangan[3]						
Jumlah pembiayaan	6,823.4			1,070.9		
Peruntukan am	129.6	129.6	129.6	26.8	26.8	26.8
Pendapatan tergantung	100.5	107.9	100.5	22.7	22.7	22.7
Peruntukan khas	138.6	153.6	138.6	49.2	52.7	49.2
Pembiayaan tidak berbayar	389.6	639.2	389.6	122.9	203.1	122.9
Nisbah pembiayaan tidak berbayar bersih (%)[2]	2.3	5.8	2.3	5.1	12.8	5.1
Jumlah peruntukan/pembiayaan tidak berbayar (%)	94.7	61.2	94.7	80.3	50.3	80.3
Bank saudagar[3]						
Jumlah pembiayaan	792.7			268.1		
Peruntukan am	12.9	12.9	12.9	6.4	6.4	6.4
Pendapatan tergantung	7.6	7.6	7.6	7.9	7.9	7.9
Peruntukan khas	18.5	18.5	18.5	29.5	29.5	29.5
Pembiayaan tidak berbayar	109.8	109.8	109.8	47.3	47.3	47.3
Nisbah pembiayaan tidak berbayar bersih (%)[2]	10.9	10.9	10.9	4.3	4.3	4.3
Jumlah peruntukan/pembiayaan tidak berbayar (%)	35.5	35.5	35.5	92.3	92.3	92.3

[1] Pembiayaan yang diklasifikasikan sebagai pembiayaan tidak berbayar mengikut dasar pengelasan institusi perbankan masing-masing iaitu 3 bulan atau 6 bulan

[2] Nisbah pembiayaan tidak berbayar bersih = (Pembiayaan tidak berbayar selepas ditolak pendapatan tergantung selepas ditolak peruntukan khas) / (Jumlah pembiayaan selepas ditolak pendapatan tergantung selepas ditolak peruntukan khas) x 100%

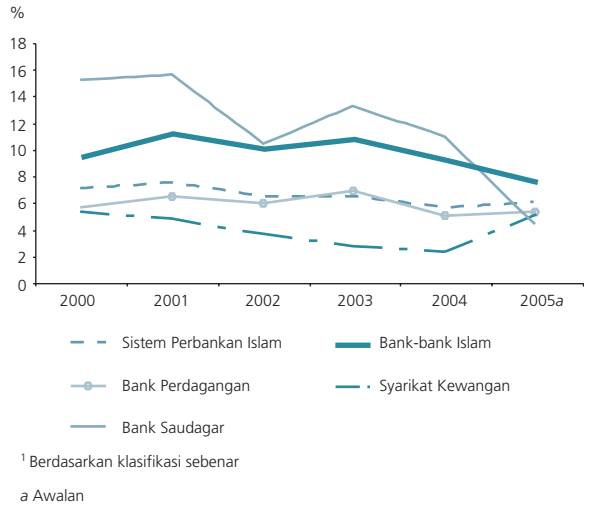
[3] Merujuk kepada portfolio perbankan Islam bagi institusi perbankan konvensional yang menyertai Skim Perbankan Islam dan merupakan subset kepada jumlah yang dilaporkan untuk keseluruhan sistem perbankan bagi bank perdagangan, bank saudagar dan syarikat kewangan

a Awalan

transformasi tiga "jendela Islam" kepada bank Islam, diikuti oleh bank perdagangan SPI yang mencatat pertumbuhan sebanyak 7.5%.

Deposit pelaburan (am dan khas) kekal sebagai penyumbang utama deposit perbankan Islam, mencakupi 53.2% (2004: 57.6%) daripada jumlah keseluruhan deposit perbankan Islam. Namun begitu, deposit pelaburan hanya meningkat 6.2%, sementara deposit tabungan dan permintaan, masing-masing meningkat 12.7% dan 14.5%, disebabkan terutamanya oleh peningkatan dalam bilangan pelanggan runcit dalam perbankan Islam. Dari segi profil kematangan deposit pelaburan am, 96.2% daripada jumlah deposit pelaburan am terus tertumpu pada tempoh matang jangka pendek,

Graf 6.3
Sistem Perbankan Islam:
Nisbah Pembiayaan Tidak Berbayar Bersih[1]

[1] Berdasarkan klasifikasi sebenar

a Awalan

terutamanya antara tempoh matang satu hingga tiga bulan, ekoran peningkatan yang kecil dalam kadar pulangan pelaburan jangka panjang berbanding dengan pulangan kadar pelaburan jangka pendek. Kadar pulangan purata bagi deposit kekal stabil pada tahun 2005.

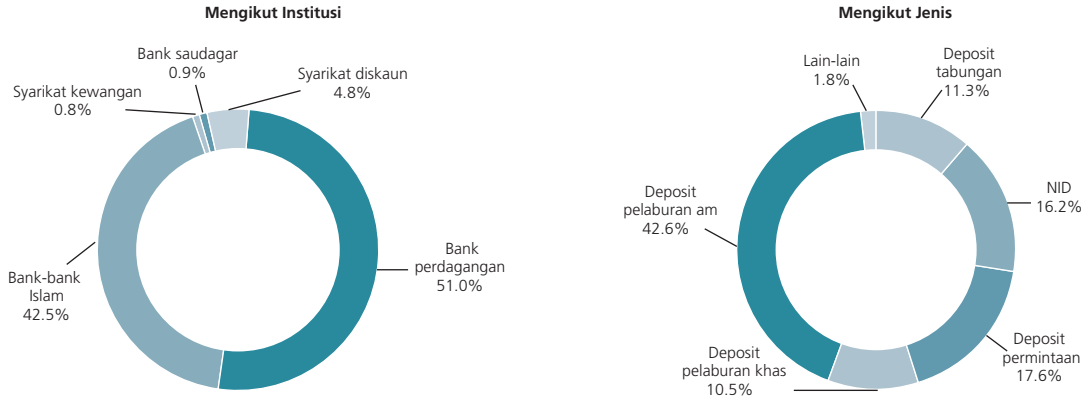
Nisbah pembiayaan kepada deposit bagi institusi perbankan Islam menunjukkan arah aliran yang menggalakkan. Nisbah ini meningkat daripada 79.4% pada akhir tahun 2004 kepada 80.3% pada akhir tahun 2005, disebabkan kenaikan peratusan yang lebih tinggi dalam jumlah pembiayaan (16.5%) berbanding dengan deposit (15.1%) dalam tempoh tersebut.

Kadar Pulangan

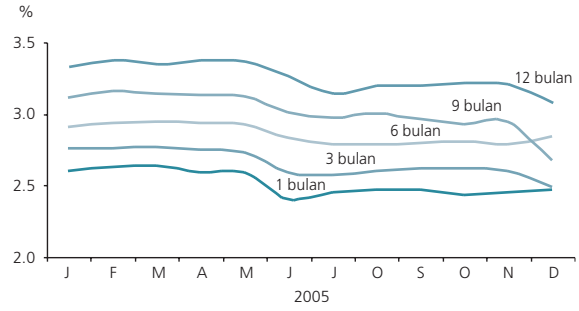
Kadar pulangan yang diagihkan kepada deposit pelaburan am (DPA) *mudharabah* bagi deposit pelbagai tempoh oleh institusi perbankan Islam terus menurun pada tahun 2005. Kadar pulangan purata bagi 1 bulan dalam julat antara 2.40% hingga 2.63% (2004: 2.63% hingga 2.87%) dan DPA 3 bulan dalam julat antara 2.57% hingga 2.76% (2004: 2.73% hingga 2.93%). Arah aliran yang menurun bagi kadar pulangan disebabkan oleh peningkatan yang kecil dalam pendapatan boleh agih bersih bulanan purata, yang tidak seimbang dengan peningkatan dalam DPA bulanan purata yang lebih tinggi. Sepanjang tahun 2005, pendapatan boleh agih purata bersih meningkat RM30 juta, menyumbang kepada peningkatan yang kecil sebanyak 0.01 kali keuntungan perlu dibayar kepada DPA terkumpul meliputi semua tempoh. Walau bagaimanapun, purata DPA terkumpul bulanan meningkat sebanyak 13.6% atau berjumlah RM34.5 bilion pada tahun 2005.

Sepanjang tahun 2005, institusi perbankan Islam membuat peruntukan tambahan sebanyak RM12.4 juta daripada pendapatan kasar akaun rizab penyamaan keuntungan (RPK). Pada akhir tahun 2005, RPK terkumpul berjumlah RM481.1 juta berbanding dengan RM468.7 juta pada tahun 2004. Peningkatan dalam RPK menyediakan penimbal tambahan bagi institusi perbankan Islam mengekalkan kadar pulangan yang kompetitif dan mengimbangi potensi kesan negatif semasa

Graf 6.4
Sistem Perbankan Islam: Deposit mengikut Institusi dan Jenis pada akhir tahun 2005

Graf 6.5
Sistem Perbankan Islam:
Kadar Pulangan Purata kepada Deposit Pelaburan Am pada tahun 2005

beroperasi dalam persekitaran kadar faedah yang meningkat dalam sistem dwi-perbankan.

Kekukuhan Modal

Sektor perbankan Islam terus mengekalkan kekukuhan modal, justeru membolehkan sektor ini mengekalkan RWCR dan nisbah modal teras, masing-masing melebihi 12% dan 10% sepanjang tahun. Jumlah modal asas bagi institusi perbankan Islam meningkat daripada RM7.9 bilion pada akhir tahun 2004 kepada RM10.2 bilion pada akhir tahun 2005, terutamanya disebabkan oleh modal baru yang dibawa masuk bagi menubuhkan tiga subsidiari Islam baru dan sebuah bank Islam asing baru, di samping suntikan modal baru dan keuntungan yang telah diaudit. Jumlah aset wajaran risiko bagi sistem perbankan Islam meningkat 16.2% atau RM10.1 bilion pada 12 bulan yang lepas. Pertumbuhan ini ketara dalam kategori risiko 0% dan 100% (masing-masing RM1 bilion dan RM8.5 bilion). Pada akhir tahun 2005, sistem perbankan Islam mencatat RWCR yang kukuh pada paras 14.1% dan nisbah modal teras pada paras 11.3%.

Jadual 6.6
Sistem Perbankan Islam: Komponen Modal

	Pada akhir tahun		Perubahan tahunan	
	2004	2005a		
	RM juta			(%)
Modal kumpulan-1	6,618.1	8,207.5	1,589.4	24.0
Modal kumpulan-2	1,324.8	2,012.7	687.9	51.9
Jumlah modal	7,942.9	10,220.2	2,277.3	28.7
Tolak:				
Pelaburan dalam anak-anak syarikat	12.8	13.5	0.7	5.5
Modal asas	7,930.0	10,195.5	2,266.5	28.6
Aset berisiko:				
0%	*22,349.5*	*23,396.6*	*1,047.1*	*4.7*
10%	*825.3*	*1,419.9*	*594.6*	*72.1*
20%	*7,422.9*	*6,258.4*	*-1,164.5*	*-15.7*
50%	*14,706.2*	*13,588.0*	*-1,118.2*	*-7.6*
100%	*47,234.5*	*55,707.0*	*8,472.5*	*17.9*
Jumlah aset wajaran risiko	62,239.0	72,314.0	10,075.0	16.2
Nisbah modal wajaran risiko (%)				
Sistem perbankan Islam	12.7	14.1		
Bank-bank Islam	*12.4*	*14.3*		
Bank perdagangan	*13.1*	*14.2*		
Syarikat kewangan	*11.1*	*10.2*		
Bank saudagar	*14.8*	*22.2*		

a Awalan

RWCR bagi bank-bank Islam dan bank perdagangan SPI masing-masing berada pada paras 14.3% dan 14.2%. RWCR bagi bank saudagar SPI meningkat daripada 14.8% kepada 22.2% disebabkan terutamanya oleh peningkatan dalam modal asas dan pengurangan dalam aset wajaran risiko. RWCR bagi syarikat kewangan SPI berada pada paras 10.2% dengan penurunan yang ketara dalam modal asas sebanyak 82.1% atau RM700.9 juta kepada RM152.9 juta pada akhir tahun 2005, disebabkan terutamanya oleh rasionalisasi modal berikutan gabungan empat buah syarikat kewangan SPI dengan bank perdagangan SPI dalam kumpulan yang sama. Aset wajaran risiko syarikat kewangan SPI turut merosot sebanyak 80.5% atau RM6.2 bilion.

PASARAN ANTARA BANK SECARA ISLAM

Nilai dagangan pasaran antara bank secara Islam menurun sebanyak 36.6% sepanjang tahun 2005 berikutan penurunan dalam urus niaga pelaburan *mudharabah* antara bank, yang mencakupi lebih 70% daripada jumlah keseluruhan dagangan dalam pasaran antara bank secara Islam. Penurunan tersebut disebabkan oleh situasi mudah tunai yang stabil serta kadar pulangan purata lebih rendah yang ditawarkan dalam urus niaga pelaburan *mudharabah* antara bank. Selain itu, peningkatan dalam terbitan instrumen Terbitan Pelaburan Kerajaan (GII), Bil Perbendaharaan Islam (ITB) dan Nota Boleh Niaga Bank Negara (BNNN) juga mempengaruhi jumlah keseluruhan dagangan pelaburan *mudharabah* antara bank berikutan dagangan yang secara relatif aktif dalam sekuriti Islam Kerajaan dan Bank Negara Malaysia. Peningkatan bekalan sekuriti yang mematuhi kehendak Syariah dalam pasaran wang secara Islam telah menyumbang kepada kekukuhan kedudukan pasaran antara bank secara Islam bagi memenuhi permintaan pasaran yang semakin meningkat terhadap aset mudah tunai kewangan Islam.

Pada tahun 2005, Kerajaan Malaysia menerbitkan sekuriti Islam tambahan sebanyak RM2 bilion, yang

Jadual 6.7
Pasaran Wang Antara Bank secara Islam: Jumlah Urus Niaga

	2004	2005*a*	Perubahan tahunan	
	RM bilion			%
Jumlah	**562.5**	**356.5**	**-206.0**	**-36.6**
Pelaburan *Mudharabah* Antara Bank*	**485.7**	**254.7**	**-231.0**	**-47.6**
Instrumen Kewangan	**76.8**	**101.8**	**25.0**	**32.6**
Bil Penerimaan Islam*	10.3	9.4	-0.9	-8.7
Sijil Hutang Boleh Niaga Islam*	8.2	8.6	0.4	4.9
Nota Boleh Niaga Bank Negara	21.2	36.1	14.9	70.3
Bil Perbendaharaan Islam	1.2	4.5	3.3	275.0
Terbitan Pelaburan Kerajaan	35.9	43.2	7.3	20.3

* Jumlah urus niaga melalui broker
a Awalan

Jadual 6.8
Jumlah Sekuriti Islam Terkumpul

	2004	2005*a*	Perubahan tahunan	
		RM bilion		%
Jumlah	**106.8**	**131.3**	**24.5**	**22.9**
Sekuriti Kerajaan	**15.1**	**19.1**	**4.0**	**26.5**
Terbitan Pelaburan Kerajaan	9.1	10.1	1.0	11.0
Bil Perbendaharaan Islam	1.0	2.0	1.0	100.0
Nota Boleh Niaga Bank Negara	5.0	7.0	2.0	40.0
Sekuriti Hutang Swasta	**91.7**	**112.2**	**20.5**	**22.3**
Bon Khazanah	9.0	10.0	1.0	11.1
Bon korporat	66.0	75.4	9.4	14.2
Kertas komersil	3.6	4.4	0.8	22.2
Nota jangka pertengahan	10.0	16.7	6.7	67.0
Bon Cagamas	2.5	2.5	0.0	0.0
Sekuriti bersandarkan aset	0.6	3.2	2.6	433.3

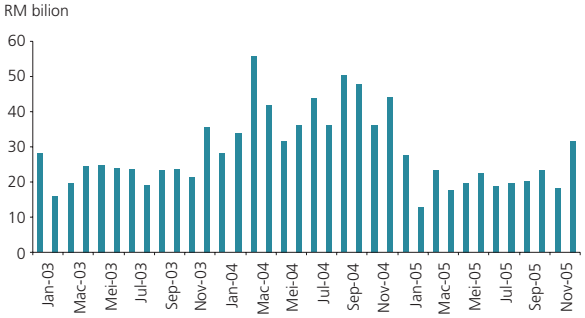
a Awalan

terdiri daripada GII dan ITB berjumlah RM1 bilion setiap satu. Bank Negara Malaysia turut menambah terbitan BNNN sebanyak RM2 bilion pada tempoh yang sama. Secara keseluruhan, peningkatan terbitan sekuriti Islam Kerajaan dan Bank Negara Malaysia sebanyak RM4 bilion atau 26.5% bukan sahaja menstabilkan keadaan mudah tunai dalam pasaran antara bank secara Islam, malah mempertingkat penawaran aset mudah tunai kelas satu yang mematuhi kehendak Syariah dalam pasaran sekunder. Dalam kes GII, terbitan yang bertempoh matang 10 tahun secara efektif telah melanjutkan keluk hasil tanda aras bagi sekuriti Islam.

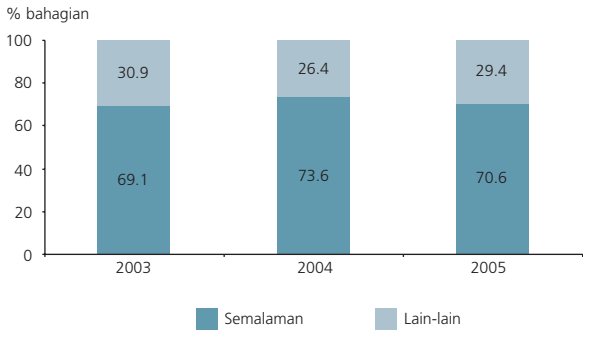
Pada tahun 2005, lebihan mudah tunai yang diserap melalui pengendalian mekanisme deposit wadiah penerimaan antara bank telah berkurang berikutan peningkatan dalam terbitan sekuriti Islam. Jumlah terkumpul purata harian bagi mudah tunai yang diserap di bawah mekanisme ini berkurang 15% daripada RM3 bilion pada tahun 2004 kepada RM2.6 bilion pada tahun 2005. Kedudukan mudah tunai yang stabil dalam pasaran antara bank secara Islam membawa kepada jumlah dagangan yang kukuh pada purata RM21 bilion sebulan di samping menstabilkan kadar pulangan dalam urus niaga pelaburan *mudharabah* antara bank, yang mencatat kadar pulangan semalaman indikatif purata sebanyak 2.6%.

Pada tahun 2005, dagangan instrumen pasaran wang secara Islam mencatat pertumbuhan yang sederhana dari segi jumlah urus niaga dan sebahagian besarnya tertumpu kepada sekuriti Islam yang diterbitkan oleh Kerajaan dan Bank Negara Malaysia. Dagangan Bil Penerimaan Islam (AB-i) dalam pasaran sekunder terus tidak aktif berikutan kecenderungan penerbit untuk memegang instrumen jangka pendek ini sehingga matang disebabkan perolehan yang agak menarik ditawarkan oleh instrumen ini. Begitu juga dengan dagangan Sijil Hutang Boleh Niaga Islam (SHBN-i) turut

Graf 6.6
Pelaburan *Mudharabah* Antara Bank - Jumlah Urus Niaga

Graf 6.7
Pelaburan *Mudharabah* Antara Bank - Bahagian Jumlah Urus Niaga

mencatat pertumbuhan yang sederhana sebanyak 4.9% sejajar dengan peningkatan dalam penerbitan instrumen ini dalam pasaran primer. Dalam tahun 2005, sejumlah RM13.6 bilion SHBN-i diterbitkan. Ini merupakan peningkatan sebanyak 51.1% berbanding dengan RM9 bilion dalam tahun 2004. Dari segi tempoh matang, lebih daripada 45% atau RM6.1 bilion SHBN-i mempunyai tempoh matang lebih daripada satu tahun.

Pertambahan bekalan sekuriti Kerajaan secara Islam jangka pendek melalui BNNN dan ITB telah menyumbang kepada peningkatan jumlah dagangan instrumen ini dalam pasaran sekunder. Pada tahun 2005, jumlah nilai urus niaga BNNN dan ITB meningkat dengan ketara, masing-masing sebanyak RM14.9 bilion dan RM3.3 bilion atau pertambahan 70.3% dan 275% berbanding dengan tahun 2004. Dari segi dagangan GII, sekuriti kerajaan berjangka panjang ini mencatat peningkatan 20.3% atau RM7.3 bilion berbanding dengan tahun 2004. Penawaran berterusan dalam jumlah yang meningkat berserta pelbagai tempoh matang telah menyumbang kepada kepelbagaian instrumen boleh dagang berlandaskan Islam dalam pasaran antara bank secara Islam.

Dari segi jumlah sekuriti terkumpul, pasaran bon secara Islam terus mencatat pertumbuhan positif sebanyak 22.9% atau RM24.5 bilion. Sekuriti hutang swasta secara Islam terkumpul berjumlah RM112.2 bilion pada akhir 2005, mencakupi 40% daripada jumlah sekuriti hutang swasta terkumpul dalam pasaran hutang. Institusi korporat telah dengan aktif memperoleh dana di bawah prinsip Islam sebagai usaha untuk menetapkan kos dana mereka melalui terbitan sekuriti hutang swasta secara Islam jangka panjang, dipengaruhi oleh jangkaan kemungkinan kadar faedah akan meningkat pada akhir tahun. Perkembangan yang menggalakkan dalam pasaran bon secara Islam Malaysia, berikutan liberalisasi peraturan pentadbiran pertukaran asing, adalah disebabkan terbitan sekuriti hutang secara Islam berdenominasi ringgit berjumlah RM700 juta oleh sebuah institusi kewangan pembangunan pelbagai hala antarabangsa.

Dalam segmen sekuriti gadai janji, Cagamas MBS Berhad melancarkan penerbitan sekuriti secara Islam yang disokong gadai janji kediaman Islam (IRMBS) yang terdiri daripada bayaran belum terima pembiayaan perumahan secara Islam oleh Kerajaan Malaysia. Jumlah terbitan IRMBS sebanyak RM2.05 bilion dengan tempoh matang dalam julat antara 3 hingga 15 tahun dengan struktur berdasarkan konsep *musyarakah*. Terbitan penting ini mencatatkan lebihan langganan sebanyak 5.4 kali ganda, telah menarik penyertaan meluas daripada pelabur domestik dan serantau.